

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia economie, buget și finanțe

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 105

www.parlament.md

28 octombrie 2015

CEB nr. 6/498

RAPORT

asupra proiectului Legii pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2015 nr.72 din 12 aprilie 2015 (nr.397 din 20.10.2015)

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2015 nr.72 din 12 aprilie 2015, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova și comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege a fost elaborat reieșind din necesitatea ajustării indicatorilor bugetari la venituri reieșind din evoluțiile macroeconomice recente și prognozele pînă la finele anului; revizuirii intrărilor de granturi și împrumuturi la buget în legătură cu înghețarea temporară de către partenerii de dezvoltare a suportului bugetar extern; identificării resurselor financiare în scopul suplimentării ajutorului social și ajutorului pentru perioada rece a anului, în legătură cu majorarea tarifelor la energia electrică și gaze naturale; revizuirii și prioritizării programelor de cheltuieli, cu încadrarea acestora în estimările actualizate ale cadrului de resurse avînd ca obiectiv asigurarea, în primul rînd, a funcționalității instituțiilor statului, în perioada economico-financiară dificilă actuală.

Prezentul proiect de lege prevede operarea modificărilor la partea de venituri, cheltuieli și deficitul bugetului de stat.

Conform rezultatelor activității economice, în primele 6 luni ale anului 2015, produsul intern brut (PIB) a însumat 53,0 mlrd. lei, majorîndu-se în termeni reali față de perioada respectivă a anului 2014 cu 3,6%.

Prețurile de consum au înregistrat o creștere pronunțată. În luna septembrie 2015 rata inflației a constituit 9,5% față de decembrie 2014, înregistrând o majorare de 7,7 p.p. comparativ cu rata inflației din aceeași perioadă a anului 2014.

Rata inflației anuală a constituit 12,6%, depășind nivelul țintă a inflației stabilit de BNM (5% +/- 1,5%).

Leul moldovenesc s-a depreciat esențial. De la începutul anului 2015 moneda națională a marcat o depreciere de 28,8% față de dolarul SUA în termeni nominali. Leul moldovenesc s-a depreciat față de Euro cu 18,9%. Stocul activelor valutare de rezervă ale Băncii Naționale a Moldovei la 02.10.2015 a atins o valoare de 1 767,8 mil. dolari, micșorându-se cu 18,0% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2014 și cu 33,4% față de perioada similară a anului 2014.

În ianuarie-august 2015 exporturile s-au micșorat cu 17,2%, iar importurile - cu 23,0%. Soldul negativ al balanței comerciale a constituit 1 339,6 mil. dolari SUA, față de 1 854,2 mil. dolari în ianuarie-august 2014. Gradul de acoperire al importurilor cu exporturi a constituit 49,0%, fiind cu 3,4 p.p. mai înalt decât în ianuarie-august 2014.

Volumul producției industriale în ianuarie-iulie 2015 a crescut cu 6,7% (în prețuri comparabile) față de ianuarie-iulie 2014, inclusiv producția industriei prelucrătoare cu 7,9%, producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat – cu 7,4%.

Producția agricolă în toate categoriile de gospodării în primul semestru 2015 a constituit în prețuri curente 4,8 mild. lei, fiind în creștere cu 2,8% (în prețuri comparabile) față de perioada respectivă a anului trecut. Majorarea producției agricole a fost determinată de creșterea producției animale cu 6,0%, căreia i-a revenit circa 88% din volumul total al producției agricole. Producția vegetală a scăzut cu 15,6%.

În ianuarie-iunie 2015 volumul investițiilor în active materiale pe termen lung a însumat circa 6,4 mild. lei, cu o descreștere de 2,5% (în prețuri comparabile) față de ianuarie-iunie 2014. Din acestea, lucrările de construcții-montaj au constituit circa 2,9 mild. lei și s-au diminuat cu 3,7% față de aceeași perioadă a anului 2014.

Cîștigul salarial mediu lunar brut al unui lucrător din economia națională, în iulie 2015, a constituit 4 882,6 lei și s-a majorat cu 12,8% față de luna similară a anului 2014 în termeni nominali, și cu 3,9%, în termeni reali.

În ianuarie – septembrie 2015, încasările la bugetul de stat pe toate componentele au constituit 20 291,6 mil. lei, cu 911,6 mil. lei sau cu 4,3% mai puțin față de prevederile pe perioada de gestiune. Totodată, comparativ cu perioada similară a anului 2014, veniturile acumulate sînt în creștere cu 458,0 mil. lei sau cu 2,3%.

În suma totală a veniturilor bugetului de stat, încasările veniturilor fiscale au constituit 17 055,0 mil. lei sau 97,0%; nefiscale – 1 360,1 mil. lei sau 111,8%; veniturile fondurilor și mijloacelor speciale – 806,1 mil. lei sau de 93,2%; granturile – 1 032,0 mil. lei sau 68,5%; transferuri de la alte componente - 38,3 mil lei sau 104,6% din prevederile pe perioadă.

În perioada ianuarie-septembrie a anului curent, la cererile beneficiarilor de buget, *cheltuielile bugetului de stat* pe toate componentele, au fost executate în sumă de 21 223,4 mil. lei, sau la nivel de 61,0% din prevederile anuale. Comparativ cu perioada similară a anului 2014, cheltuielile sunt în creștere cu 774,7 mil. lei sau cu 3,8%.

La situația din 30 septembrie 2015, *soldul datoriei de stat* a fost compus din 1334,0 mil. dolari SUA datorie de stat externă și 6714,2 mil. lei datorie de stat internă. Conform datelor privind PIB-ul prognozat pentru anul 2015, ponderea datoriei de stat în PIB, la situația din 30 septembrie 2015, a constituit 28,0%, înregistrând o majorare în raport cu situația de la sfârșitul anului 2014 cu 3,4 p.p.

Executarea bugetului de stat în perioada ianuarie-septembrie curent s-a soldat cu un *deficit* în sumă de 931,9 mil. lei față de 3976,5 mil. lei prevăzut pe an. Surse de finanțare au fost împrumuturile debursate de către donatorii externi în sumă de 1856,4 mil. lei (echivalentul a 98,6 mil. dolari SUA), mijloacele din vânzarea și privatizarea patrimoniului public – 19,3 mil. lei, diferențele de curs valutar – 228,3 mil. lei și alte surse interne – 10,8 mil. lei.

Pe anul 2015 **veniturile bugetului de stat** pe toate componentele se propune spre a fi stabilite la nivelul de **29 152,4 mil. lei** cu 1186,3 mil. lei mai puțin decât a fost aprobat inițial în buget, iar, **cheltuielile bugetului de stat** pe toate componentele se propun a fi **32 724,7 mil. lei**, cu o diminuare de 1 590,4 mil. lei comparativ cu cele aprobate în buget, iar **deficitul bugetului de stat** va constitui **3572,3 mil. lei**, cu o diminuare de 404,1 mil. lei.

Veniturile componentei de bază se estimează în sumă 26114,4 mil. lei, cu o diminuare de 1240,0 mil. lei.

Totodată, reieșind din evoluția unor indicatori macroeconomici, estimările la componenta de bază, denotă diminuări pe unele tipuri de venituri (în sumă totală de 2 267,6 mil. lei), iar pe altele - majorări (în sumă de 1 027,6 mil. lei).

Principalele **diminuări** intervin la următoarele tipuri de venituri:

- taxa pe valoarea adăugată la mărfurile importate – cu 1 235,9 mil.lei;
- granturi externe pentru susținerea bugetului (suspendarea finanțării din partea UE) – cu 578,9 mil.lei.
- accizele la autoturisme și accizele la rachiu – cu 255,3 mil.lei;
- taxele vamale – cu 144,6 mil.lei;
- venituri din dobânzi – cu 32,3 mil.lei
- alte venituri - cu 20,6 mil. lei.

Principalele tipuri de venituri, la care se estimează **majorări**, sunt:

- taxa de licență pentru anumite genuri de activitate – cu 440,0 mil.lei;
- impozitul pe venit de la persoanele fizice și juridice – cu 202,0 mil.lei
- introducerea încasărilor din amenzi și sancțiuni contravenționale care la etapa adoptării bugetului nu au fost incluse – cu 183,4 mil.lei;
- taxa pe valoare adăugată pe mărfurile produse pe teritoriul Republicii Moldova – cu 54,2 mil.lei;
- taxa pentru procedurile vamale – cu 38,7 mil.lei;
- defalcări din profitul net al întreprinderilor de stat – cu 24,3 mil.lei;
- vinieta – cu 9,3 mil.lei;
- grant pentru suport bugetar din partea Guvernului României destinat reabilitării, modernizării și/sau renovării de construcții aparținând instituțiilor publice din RM – 73,5 mil. lei (echivalentul 3,34 mil. euro);
- alte venituri – cu 2,2 mil. lei.

La componenta mijloace speciale, conform estimărilor anuale se așteaptă ca încasările anuale să fie de circa 799,6 mil.lei sau cu o creștere de 58,5 mil. lei față de aprobat.

La componenta fonduri speciale, veniturile vor fi în descreștere cu 3,4 mil. lei, și vor constitui 408,0 mil. Lei.

La componenta proiecte finanțate din surse externe, în total pe an nu se prevăd modificări la partea de venituri.

Cheltuielile componentei de bază se micșorează la total cu 1 659,5 mil.lei sau cu circa 5,8%. Totodată, în cadrul componentei, circa 33,6 mil.lei au fost redistribuite atât între programele de cheltuieli de la cele mai puțin prioritare la cele de importanță majoră, cât și între categoriile economice de cheltuieli, care în final se rezumă la asigurarea prestării serviciilor publice la un nivel adecvat.

La mijloace speciale se estimează cheltuieli mai mari cu 70,5 mil. lei.

Cheltuielile fondurilor speciale și proiectelor finanțate din surse externe se mențin la nivelul celor prevăzute în buget.

Sub aspectul categoriilor economice, cheltuielile curente, în bugetul de stat pe toate componentele se reduc cu 532,4 mil. lei.

Cheltuielile de personal se reduc la total, cu 91,3 mil. lei și vor constitui 4 811,4 mil. lei.

Cheltuielile pentru mărfuri și servicii se diminuează cu 288,1 mil. lei, constituind 3 239,5 mil. lei.

Pentru achitarea dobânzilor aferente datoriei de stat, cheltuielile se micșorează cu 196,0 mil. lei, în principal la serviciul datoriei de stat externe, ca rezultat al fluctuației cursului de schimb valutar, precum și la serviciul datoriei de stat interne ca urmare a micșorării emisiunii valorilor mobiliare de stat pe piața primară.

Transferurile curente în scopuri de producție se estimează la circa 481,9 mil. lei, cu o majorare de 5,4 mil. lei.

Transferurile către populație vor constitui circa 1 322,1 mil. lei și se majorează cu 4,4 mil. lei.

Transferurile de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală vor constitui 2 306,4 mil. lei, cu o reducere de 13,1 mil. lei.

Transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat se majorează la total cu 41,6 mil. lei, constituind 4 431,9 mil. lei.

Transferurile de la componenta de bază către bugetele UAT s-au majorat cu 10,7 mil. lei.

Cheltuieli capitale. În contextul insuficienței de resurse pentru asigurarea finanțării cheltuielilor curente prioritare și asigurării nivelului adecvat de prestare a serviciilor publice, o parte din cheltuielile capitale se redistribuie pentru asigurarea funcționării instituțiilor publice. Astfel, pentru cheltuieli capitale, în bugetul de stat pe anul curent se vor direcționa 7 268,1 mil. lei, cu 1 035,4 mil. lei sau cu 12,5 % mai puțin decât a fost aprobat inițial în buget.

Pe componenta de bază cheltuielile capitale se reduc cu 1 122,9 mil. lei sau cu 32.2 la sută și în acest context, pot fi evidențiate următoarele diminuări:

- 485,0 mil. lei - fondul rutier;
- 300,0 mil. lei - din cauza extinderii termenului de implementare a proiectului de construcție a gazoductului Ungheni-Chișinău;

- 130,9 mil. lei - cheltuielile care urmau a fi acoperite din contul grantului pentru reformă a sectorului justiției;
- 122,7 mil. lei - fondul de eficiență energetică;
- 30,0 mil. lei - procurarea sediilor Centrului pentru Drepturile Omului și Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității;
- 25,0 mil. lei - fondul național de dezvoltare regională.

La componenta mijloace speciale, cheltuielile capitale sunt majorate în total cu 45,6 mil. lei sau cu 44,4% față de cele aprobate.

La componenta fonduri speciale, cheltuielile capitale se majorează cu 41,9 mil. lei sau cu 12,5% comparativ cu alocațiile aprobate.

Deficitul bugetului de stat comparativ cu sumele aprobate, la total se reduce cu 404,1 mil. lei. La componenta de bază se reduce cu 419,5 mil. lei, iar pe componentele mijloace speciale și fonduri speciale – se majorează cu 12,0 mil. lei și 3,4 mil. lei respectiv, din contul implicării la finanțarea cheltuielilor a unor solduri disponibile la 1 ianuarie 2015.

Se propun precizări (ajustări) la sursele de finanțare a deficitului bugetului de stat.

Emiterea VMS (în bază netto) în anul 2015 se estimează a fi ”0”, față de 600 mil. lei în bugetul aprobat din motivul reducerii cererii față de VMS din partea sectorului bancar.

Suma împrumuturilor externe se majorează cu 268,4 mil. lei, ca urmare a includerii împrumutului din partea Guvernului României, în sumă de 60 mil. euro (echivalentul a 1 320,1 mil. lei) și excluderea concomitentă a împrumutului Băncii Mondiale DPO-II, în sumă de 45 mil. dolari SUA (echivalentul 868,5 mil. lei). Banca Mondială a suspendat debursarea acestui împrumut în anul 2015 din motive instabilității macroeconomice. Totodată se precizează suma împrumuturilor din partea Băncii Mondiale, destinate suportului bugetar sectorial – 15,03 mil. dolari SUA (echivalentul a 289,7 mil. lei) față de 24,5 mil. dolari SUA (echivalentul a 472,8 mil. lei) în bugetul aprobat. Printre acestea pot fi enumerate împrumuturile destinate modernizării școlilor de circumscripție, modernizării sistemului de ocrotire a sănătății, consolidării eficacității rețelei de asistență socială și agriculturii competitive.

Sumele destinate rambursării împrumuturilor externe au fost actualizate în urma precizării termenilor de rambursare și a fluctuației cursului de schimb.

Veniturile din vânzarea și privatizarea patrimoniului public se estimează la 120,0 mil. lei față de 230,0 mil. lei aprobat. Estimările au fost actualizate reieșind din

încasările la acest capitol în 9 luni ale anului curent, precum și ținând cont de rezultatele preliminare ale concursului desfășurat în luna octombrie curent.

Ponderea **soldului datoriei de stat** în PIB se va micșora cu 0,6 p.p. și la situația din 31 decembrie 2015 va constitui 31,3% din PIB.

În structura datoriei de stat, la finele anului 2015, ponderea datoriei de stat externe va constitui 81,4 %, iar a datoriei de stat interne - 18,6%.

În valori nominale, la situația din 31 decembrie 2015, soldul datoriei de stat interne va constitui 6 982,2 mil. lei. Ponderea soldului datoriei de stat interne în PIB va constitui 5,8%.

Micșorarea cu 600,0 mil. lei a soldului datoriei de stat interne față de cel inițial planificat este cauzată de micșorarea emisiunii valorilor mobiliare de stat pe piața primară.

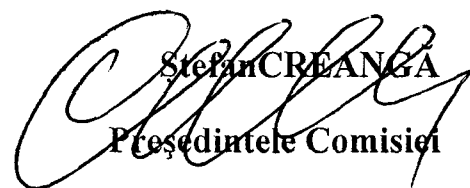
Conform estimărilor, soldul datoriei de stat externe, la situația din 31 decembrie 2015, va constitui 1 488,0 mil. dolari SUA. Ponderea soldului datoriei de stat externe în PIB va constitui 25,8%.

Majorarea cu 15,6 mil. dolari SUA a soldului datoriei de stat externe față de cel inițial planificat este cauzată de majorarea intrărilor de împrumuturi de stat externe și fluctuația cursului de schimb.

Soldul garanțiilor de stat externe la situația din 31 decembrie 2015 va constitui zero.

Amendamentele, propunerile și obiecțiile din partea comisiilor permanente, deputaților, Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului la proiect vor fi examinate în lectura a doua.

Reieșind din cele expuse, Comisia economie, buget și finanțe propune proiectul de lege în cauză spre examinare Parlamentului și adoptare în prima lectură.

Ștefan CREANȚA
Președintele Comisiei